

Оила психологияси

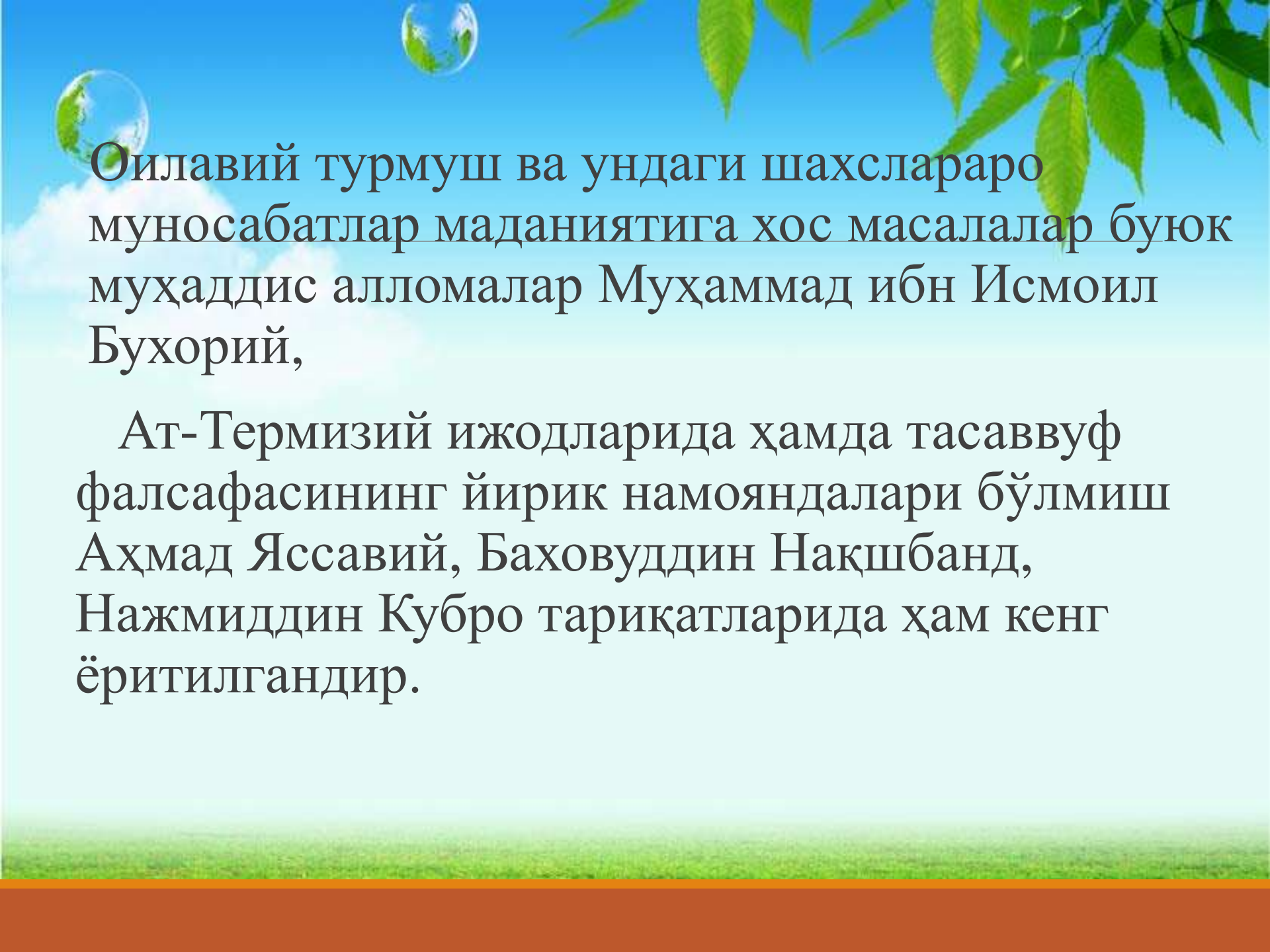
**ДЖАЛИЛОВА СОЖИДА
ХАМРАЕВНА**

ТТА АСАБ КАСАЛЛИКЛАРИ КАФЕДРАСИ
"ТИББИЙ ПСИХОЛОГИЯ" ИҶНАЛИШИ
АССИСТЕНТИ

«Оилага эътиборимизни тубдан ўзгартириш, оилаларни аввало ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш, эъзозлаш, қўллаб-қувватлаш бугунги кунимиз учун ва эртанги истиқболимиз учун нақадар муҳим ва долзарб эканлигини яхши тушунишимиз ва англашимиз даркор».

И А Каримов .

Оилавий турмуш ва ундаги шахслараро муносабатлар маданиятига хос масалалар буюк муҳаддис алломалар Муҳаммад ибн Исмоил Бухорий,

Ат-Термизий ижодларида ҳамда тасаввуф фалсафасининг йирик намояндалари бўлмиш Аҳмад Яссавий, Баховуддин Нақшбанд, Нажмиддин Кубро тариқатларида ҳам кенг ёритилгандир.

Саид Ахмад
«Келинлар
Қўзғолони»

Абдулла
Қодири
“Ўткан
кунлар”

Сулейман
(Соломон)
Алекса́ндрови
ч Юдако́в
«Майсарани
иши»

Оила фан сифатида:

Оила - ижтимоий, табиий омиллар асосида шаклланган кичик жамоа сифатида икки жинсга мансуб бўлган шахслар ўртасидаги муносабатларнинг бирга ҳаёт қуриб насл қолдириш, фақат фарзандни дунёга келтириш эмас, балки уларни маънавий ва жисмоний камол топтириб, ҳаётга мустақил қадам қўйишига шароит яратишдир.

Оила жуфтлик қонуни асосида юзага келади, бир эркакнинг ўзи ёхуд бир аёлнинг ўзи оила бўла олмайди.

Қолаверса, оила фақат эр ва хотиндангина иборат эмас.

Оила эру хотиндан ташқари эрнинг ота-онаси, яъни қайнота ва қайнона, фарзандлар, ука сингиллардан иборат кўп бўғинли хонадон.

Оилани функциялари:

Иқтисодий

Репродуктив

Болани тарбиалаш функцияси

Сексуал-эротик функцияси

Манавий ва марифий мулоқат

Хиссий раҳбарлантириш ва қалул қилиш функцияси

Рекреатив (тиклаш)

Жамоат регуляцияси, назорат ва ғамхўрлик
функцияси

Оила ва жамият

Оила жамиятнинг ижтимоий, иқтисодий, маънавий-маърифий ва демографик ривожланишига пойдевор бўладиган асосий институтдир.

Д. Олсен оилаларни ўзаро муносабатларга кўра 4 тоифасига бўлган:

1. Ажралиб қолган оилалар – бирлик сифати паст, бегоналашиб кетган.
2. Бўлиниб қолган - дисстанцияда алоқа қиладиган оилалар (масофа ажратиб туради).
3. Боғланган оилалар – хиссий яқинлиги юқори даражали, ўзаро бирлик кучлик.
4. Чигаллашкан муносабатли оилалар – ўзаро бирлик ўта юқори, лекин оила азоларини дифференциацияси йёқ.

Оилавий қонун қоидалар бу малум бир талаблар ва мажбуриятлар тўплами.

Ушбу қоидаларни йеқлиги оилада хаос чақиради! Ва нотушунмовчилик.

Оила қадриятлари

бу оила ҳақидаги

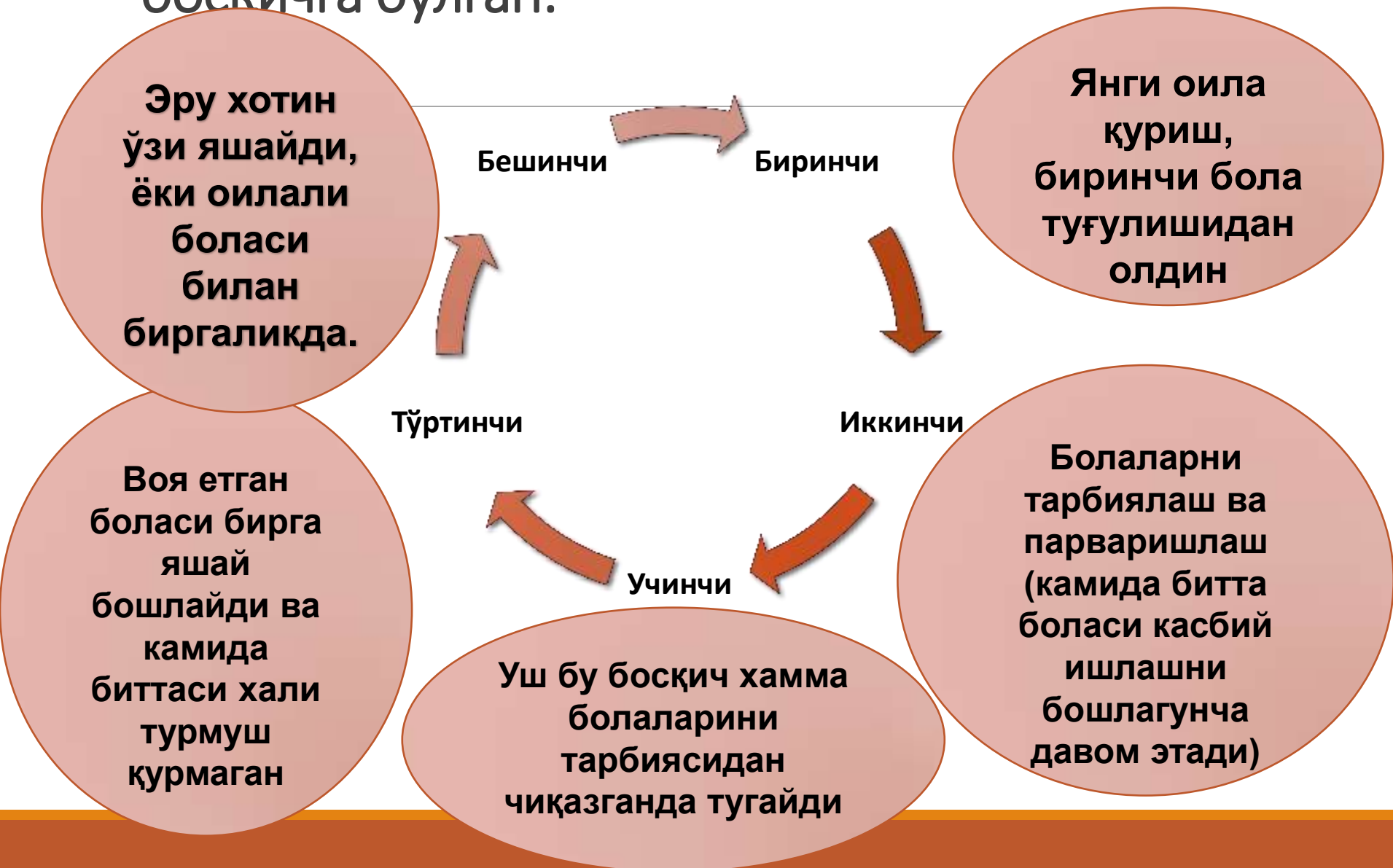
таъсуротлар, тасвирлар,

барча оила азолари томонидан мақулланиб келаётган ва культивирлашган идеаллар.

Оилавий анъаналар ва маросимлар бу такрорланиб турувчи бирон бир муҳим ходисани акс эттирувчи ҳаракат. Бу оилани стабил бўлишига ундовчи муҳим факторлар дан бири.

Э.К. Васильева оилавий хаёт циклини 5 босқичга бўлган:

Ислонда бўлажак оиланинг вужудга келиши шартлари.

Шариат бўйича никоҳдан ўтишда қуйидаги қоидаларга амал қилиш лозим бўлган.

- 1.Никоҳланувчи-ларнинг ўзаро розилиги.
- 2.Никоҳ ёшига тўлиш.
- 3.Никоҳни гувоҳлар иштирокида тузиш.
- 4.Келин учун қалин ва маҳр тўлаш.
5. Диний эътиқод бирлиги.
- 6.Никоҳланувчилар яқин қариндош бўлмаслиги.
- 7.Табақа бўйича тенглик.
- 8.Никоҳдан ўтувчиларнинг руҳий жиҳатдан соғлом бўлиши.

Нимага оилада муъамолар пайдо бўлади?

Эру – хотин муносабатлардаги ахлоқ бўзилишлар (хиёнат, рашқ);

Биологик томондан мос кemasлик ;

Атрофдаги инсонлар билан нотуғри моъмила қилиш (иктасидан биттаси) – қариндошлар билан, таниш ошна оғайни билан, касбдошлари билан;

Қизиқишлари ва ихтиёли томондан мос кemasлик;

Бола тарбиялашда қарамақарши педагогик позицияда томонида бўлиш;

Жуфтларнинг биттасида ёки иккаласида шахсий хулқ атвор камчилликлари, ўзига ҳос нуқсонлари ва негатив характер хусусиятлари;

Ота она ва боланинг орасида тушунмовчиликлар пайдо бўлиши.

Бахтли оилалар хусусиятлари:

Бахтли оила масалалари билан шуғулланган етакчи социолог ва психолог олимлар унинг 11 та энг муҳим шарт-шароитлари мавжудлигини аниқлаганлар:

1. Эр-хотиннинг ўзаро бир-бирини тушуниши.
2. Алоҳида уй-жойнинг мавжудлиги.
3. Моддий жиҳатдан яхши таъминланганлик.
4. Фарзандлар.
5. Никоҳ мустаҳкамлигига ишонч.
6. Оилада бўш вақтни қизиқарли ўтказиш.
7. Ўзига ёққан иш билан таъминланганлик.
8. Маълумотнинг мослиги.
9. Иш жойининг қулайлиги.
10. Яхши дўстларнинг мавжудлиги.
11. Эр-хотиннинг эркинлиги.

Оилавий муносабатлар барқарор бўлади, қачонки:

- 1.Мақсад, болалар тарбияси билан боғланган бўлса;
 - 2.Мақсад, эр-хотиннинг шахс сифатида янада ривожланиб боришини асосласа;
 - 3.Мақсад, оила учун зарурий нарсаларни, уйни шинам ва орасталигини таъминлашга қаратилган бўлса.
- (Э.Тийт ва В.Уколова)

The background features a lush green field in the foreground, a clear blue sky with a few white clouds in the middle ground, and two small globes of the Earth floating in the upper left. In the upper right corner, there are several bright green leaves from a tree or bush. The overall scene is bright and natural.

ЭЪТИБОРИНГИЗ
УЧУН РАХМАТ!